

Foto: Lotte Ruyten, Thuisshuis

Woerden

WOONVORMEN VOOR OUDEREN

Yvonne Witter

WOONVORMEN VOOR OUDEREN

Er is meer variatie nodig aan woonvormen voor ouderen. Door het langer thuis wonen, het sluiten van de verzorgingshuizen en veranderende woonwensen is er tussen het verpleeghuis en thuis wonen behoefte aan 'tussenvormen'. Het vinden van een geschikte locatie, het rondkrijgen van de financiering en gebrekkige samenwerking tussen relevante partijen vormen de belangrijkste knelpunten. Toch komen er steeds meer alternatieve woonvormen, ontwikkeld door burgers zelf, corporaties, projectontwikkelaars, particuliere en sociale ondernemers en vastgoedbedrijven. Veel ouderen blijven wonen in een eengezinswoning of appartement. Dat kan vaak ook, al zijn er soms aanpassingen nodig.

GEMEENSCHAPPELIJK WONEN

Het gemeenschappelijk wonen bestaat al lange tijd. In de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw waren er de wooncommunes en centraal wonen. Het is dus niet nieuw maar de belangstelling ervoor neemt toe. Bij deze woonvorm kiezen mensen er bewust voor om met elkaar in één huis samen te wonen, zonder dat er sprake is van een gezinsverband. Het kan met veel mensen, maar ook met een klein aantal. We zien in het land woongemeenschappen van 6 personen en van 250! De ouderen wonen in zelfstandige woonruimten, delen gemeenschappelijk ruimten en ondernemen bepaalde activiteiten samen. De laatste jaren neemt het aantal en de variatie enorm toe. Er zijn woongemeenschappen voor ouderen met een migratieachtergrond, voor mensen met verschillende leeftijden en met een gemeenschappelijke leefstijl. Vaak nemen mensen zelf het initiatief en werken samen met een corporatie of projectontwikkelaar. Dat kost flink wat tijd, energie en doorzettingsvermogen. Een grote uitdaging is het levendig houden van de gemeenschap. De meeste bewoners zijn erg tevreden en vinden het samen wonen echt een meerwaarde hebben. Ze weten zeker dat ze dankzij het samen wonen langer zelfstandig en zelfredzaam blijven.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/artikel/alleen-maar-niet-eenzaam-woongemeenschap-oosterburen

THUISHUIS

Een variant van gemeenschappelijk wonen is het Thuishuis. Dat is een kleinschalige woonvoorziening voor alleenstaande ouderen die hun netwerk willen uitbreiden, met betrokkenheid van vrijwilligers. Meestal wonen 6 tot 8 bewoners samen. Ieder heeft een eigen appartement. De huiskamer is ruim en de keuken ook. Eigenlijk is het een soort studentenhuys maar dan voor ouderen. En de keuken is vaak een stuk netter. Er zijn al diverse Thuishuizen gerealiseerd en een flink aantal startende initiatieven. De Thuishuizen zijn betaalbaar en dus geschikt voor mensen met een smalle beurs. Vrijwilligers bespreken met de bewoners wat zij aan activiteiten willen ondernemen en helpen daarbij.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/artikel/thuishuis-biedt-antwoord-op-woonvragen

LEVENSLOOPBESTENDIGE WONING

Een levensloopbestendige woning, ook wel levensloopgeschikte woning genoemd is een zelfstandige woning geschikt voor bewoning in alle levensfasen. Er is gelet op veiligheid en toegankelijkheid. Geen drempels, geen obstakels waar je over kunt vallen, brede deuren en voldoende ruimte in badkamer en gangen om met een rollator uit de voeten te kunnen.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/artikel/levensloopbestendig-wonen-je-kunt-er-niet-vroeg-ge-noeg-mee-beginnen

KANGOEROEWONINGEN

Kangoeroewoningen bestaan uit aan elkaar gekoppelde, zelfstandige woningen of wooneenheden met een in pandige verbinding voor ouderen of mensen met beperkingen en hun familie. Dus een volwaardige woning met in de buidel een woning voor oude ouders of kinderen met beperkingen. Mantelzorger en zorgvrager kunnen op deze manier bij elkaar wonen. Dat kan praktisch zijn. Er zijn niet zoveel kangoeroewoningen in ons land. Soms heeft een corporatie de woningen in het bezit. Soms bouwen mensen er zelf eentje maar dan moet je wel ruimte en geld hebben.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/rondje-langs-de-provincies/kangoeroewoningen-springlevend-groningen

EEN MANTELZORGWONING

Een mantelzorgwoning lijkt wel op een kangoeroewoning, maar is verplaatsbaar en tijdelijk. Het is een wooneenheid die bij een bestaande woning (bijvoorbeeld in de achtertuin) kan worden geplaatst. Degene die hulp nodig heeft woont zelfstandig, maar de mantelzorger is dichtbij. Als de hulpvrager overlijdt of verhuist naar bijvoorbeeld een verpleeghuis, dan wordt de woning weggehaald. Particulieren kunnen zelf een mantelzorgwoning aanschaffen. Soms koopt een corporatie een mantelzorgwoning, soms een gemeente en soms doen ze het samen. Mensen kunnen dan de woning huren. Er zijn verschillende soorten mantelzorgwoningen. Je kunt ze zelfs in een tuincentrum vinden. Er zijn grote kwaliteitsverschillen.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/rondje-langs-de-provincies/knus-wonen-een-mantelzorgwoning

WOONVORMEN VOOR OUDEREN

HOFJE

Dan is er nog het wonen in een modern hofje, dus wonen rond een beschutte binnenplaats. Je woont beschut, rondom een binnentuin en hebt daardoor makkelijk contact met elkaar. Je houdt een oogje in het zeil maar hebt wel privacy. Het Knarrenhof is het meest bekend. Er zijn al een paar Knarrenhofjes geopend en er is een groot aantal in ontwikkeling. Het sociale aspect, omzien naar elkaar is bij een Knarrenhof belangrijk.

PRAKTIJKVOORBEELD

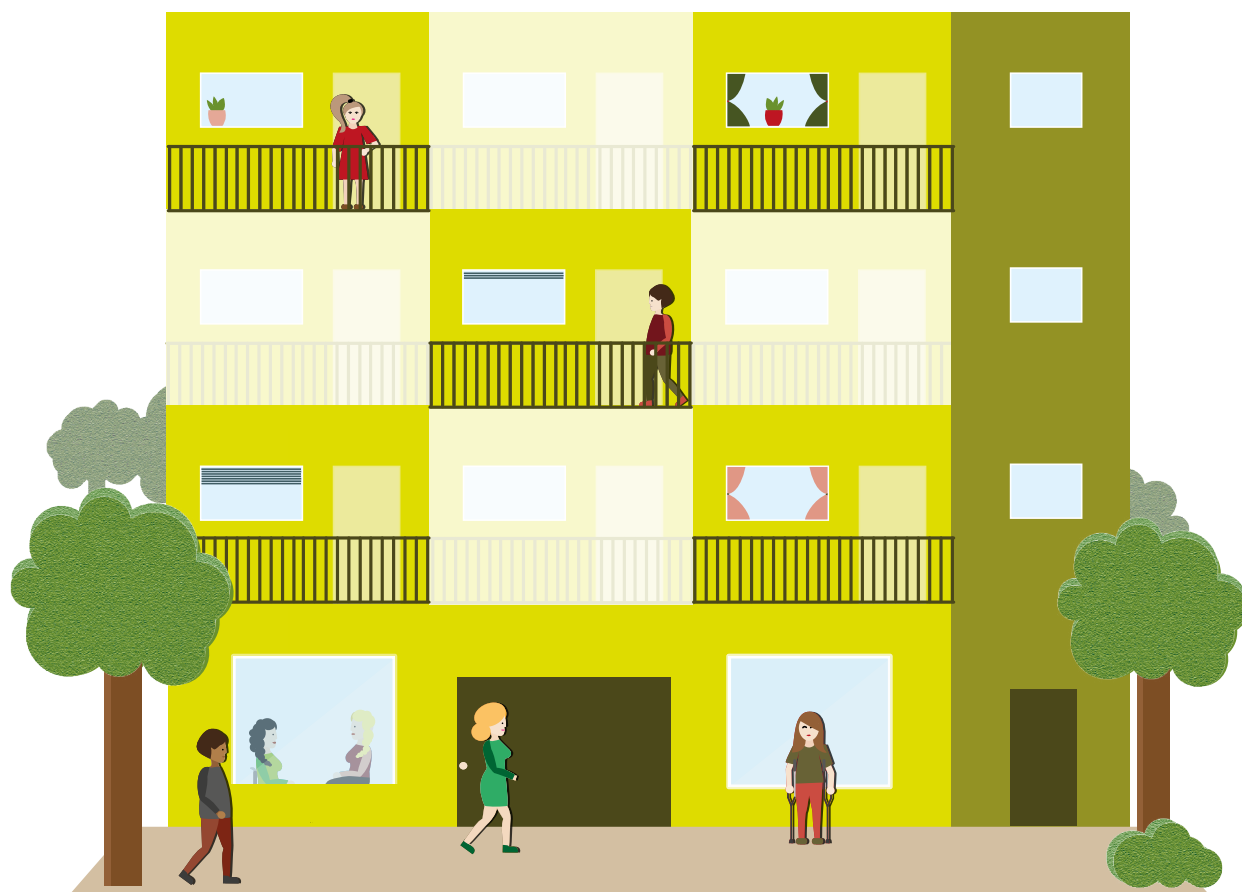
zorgsaamwonen.nl/rondje-langs-de-provincies/knus-wonen-het-derde-knarrenhofje-van-het-land

GESTIPPELD WONEN

Voor het gemeenschappelijk wonen hoef je niet per se burens van elkaar te zijn. Zo bestaat er het gestippeld wonen. Leden van de woongroep wonen verspreid wonen over een complex, vaak een flatgebouw. Meestal bestaat de groep uit 20-25 bewoners. Iedere bewoner heeft een eigen appartement, maar toch helpen zij elkaar en regelen zij samen hun zorg. Zij ontmoeten elkaar in een gemeenschappelijke ruimte, vaak een vrijgemaakte (huur)woning en drinken koffie en ondernemen activiteiten. Deze vorm is gemakkelijker in te passen dan een woongemeenschap die een eigen gebouw wil betrekken.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/rondje-langs-de-provincies/gestippeld-wonen-de-ideale-woonvorm

WOONZORGCOMPLEXEN

Er zijn woonzorgcomplexen door het hele land heen. Een woonzorgcomplex bestaat uit een gebouw met zelfstandige woningen, waar in het ontwerp aandacht is besteed aan veilig en beschut wonen. Er zijn vaak gemeenschappelijke ruimten en bewoners kunnen abonnementen nemen op allerlei diensten zoals alarmering, maaltijden en wasservice. Verder zie je in het land serviceflats. Een serviceflat is een appartementencomplex voor ouderen, vaak met koopappartementen maar soms zijn er ook huurwoningen. Bewoners kunnen gebruik maken van verschillende diensten, zoals een maaltijdservice, een logeerkamer, ontmoetingsruimte, klussendienst.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/artikel/een-goed-ontwerp-begint-binnen

KLEINSCHALIG WONEN

Kleinschalig wonen is een woonvorm die veel gebruikt wordt voor mensen met dementie of mensen met een beperking. Een kleine groep mensen, zo'n 8 tot 12 bewoners die intensieve zorg en ondersteuning nodig hebben, wonen met elkaar in een groepswooning. In een huiselijke setting leiden zij een zo normaal mogelijk leven. Er zijn veel kleinschalig woonprojecten voor mensen met dementie. Steeds meer particuliere ondernemers starten een initiatief. Soms betaalbaar voor iedereen, soms voor mensen met een gevulde portemonnee.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/rondje-langs-de-provincies/het-groen-gasthuis-ruimte-voor-welbevinden

WOONVORMEN VOOR OUDEREN

COÖPERATIES

Het aantal woon- en zorgcoöperaties neemt ook toe. Dat houdt in dat een groep mensen een netwerk vormen en zelf woningen en/of zorg en diensten regelen. Leden van dit netwerk zijn eigenaar en runnen dit 'bedrijf'. Meestal heeft de coöperatie een verenigingsvorm. Een zorgcoöperatie regelt vervoer, hulp bij klussen aan huis, koffieochtenden, dagopvang en veel meer. Je ziet ze vaak in kleine dorpen maar het kan ook prima in steden, zoals de stadsdorpen. Zorgcoöperatie Hoogeloon was de eerste van Nederland en bestaat al sinds 2005!

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/artikel/hart-van-austerlitz-zoals-wonen-overal-zou-moeten-zijn

Momenteel zijn er diverse experimenten gaande, zoals het splitsen van woningen waar bijvoorbeeld ouderen en jongeren samen kunnen wonen. De bovenverdieping is dan voor een starter of jongere en de oudere blijft in de benedenwoning wonen. Handig want de oudere hoeft de vertrouwde eengezinswoning niet uit. De bovenverdieping die vaak niet meer wordt gebruikt wordt is dan voor een starter. Die kan vaak moeilijk aan een woning komen en zo sla je twee vliegen in één klap. En als ze dan ook nog een beetje naar elkaar omkijken is het helemaal gezellig en praktisch.

Een ander experiment is het wonen volgens het 'friendsconcept', dus het samenwonen met 2 tot 4 mensen. Net zoals in de populaire tv serie 'Friends'.

IN ONTWIKKELING

Er komen steeds meer woonvormen bij. Soms zijn het complexen waarbij ouderen met en zonder zorg samen wonen.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/artikel/zonnetij-woonvorm-tussen-thuis-en-verpleeghuis

'GEMENGD WONEN'

En er zijn steeds meer projecten 'Gemengd wonen', dat zijn woonprojecten waar verschillende groepen mensen doelbewust samen wonen, contact onderhouden en ook gezamenlijk activiteiten ondernemen. Vaak bestaan de groepen mensen uit starters, studenten, vluchtelingen, ex-verslaafden of daklozen.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/artikel/loyaal-wonen-buurt-en-waar-de-samenleving-de-ruimte-krijgt-te-groeien

Foto: Chris Hoefsmijt, Burenhulp.nu

BUTTERFLY EFFECT

Relatief nieuw is ook het Butterfly Effect een initiatief waarbij tiny houses op een zorgterrein staan. Daar kunnen vrijwilligers en familieleden wonen. Zij kunnen dan makkelijk enkele dagdelen per week vrijwilligerswerk doen bij de zorgorganisatie.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/artikel/butterfly-effect-tiny-houses-zorgzame-gemeenschappen

ZORGZAME BUURTEN

Soms zijn er initiatieven in bestaande buurten en wijken die ervoor zorgen dat mensen hulp krijgen, kunnen meedoen aan activiteiten en elkaar kunnen ontmoeten. Deze zorgzame buurten dragen bij aan het langer en plezieriger thuis wonen.

PRAKTIJKVOORBEELD

zorgsaamwonen.nl/artikel/zorgsamenbuurt-er-voor-elkaar-zijn-als-goede-buur

“
Zorgzame buurten dragen bij aan het
langer en plezieriger thuis wonen
”

MEER WETEN?

Yvonne Witter

Platform ZorgSaamWonen
zorgsaamwonen.nl
yvonne@zorgsaamwonen.nl
0610175039

Schrevenweg 3, 8024 HB Zwolle

+31 (0)38 - 460 63 84

info@zorgsaamwonen.nl

zorgsaamwonen.nl

ZorgSaamWonen wil communiceren
verbinden en activeren.

